Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 16950 2500 BZ Den Haag

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

T 070 751 50 50

Ons kenmerk
4185392

Burgemeesters van de G4 gemeenten
t.a.v. burgemeester Halsema, Dijksma, Van Zanen en Aboutaleb

Datum 5 september 2022
Onderwerp Reactie brief over uitvoeringsknelpunten intrekken Nederlands verblijfsrecht CTER-doelgroep

Geachte burgemeesters van de G4 gemeenten,

Dank voor uw brief van 19 mei jl. waarmee u 'Uitvoeringsknelpunten intrekken Nederlands verblijfsrecht CTER-doelgroep' beschrijft. U geeft aan sinds 2018 meermalen hiervoor aandacht te hebben gevraagd en dat u tot op heden nog steeds tegen dezelfde en in sommige gevallen meer complexe problematiek in de uitvoering aanloopt. U noemt onder meer de onduidelijkheid die u ervaart bij lokale input in het besluitvormingsproces, beperkte mogelijkheid tot inschatting van veiligheidsrisico's na intrekking en het verantwoordelijkheidsvraagstuk ten aanzien van CTER-doelgroep. In uw brief stelt u ten slotte een aantal maatregelen voor. Daarnaast is recent door RTL nieuws een reportage verschenen, waarin aandacht is geschonken aan uw brief en de knelpunten die u hierin schetst.

Omdat de bevoegdheid voor het intrekken van het Nederlanderschap van de personen waarover u uw zorgen uit zowel bij de Minister van Justitie en Veiligheid als bij de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid ligt zullen wij u gezamenlijk beantwoorden.[1] Wij hebben veel begrip voor uw zorgen en waarderen uw inzet in dit complexe vraagstuk om onze veiligheid te beschermen. Graag gaan we in deze brief in op de door u genoemde knelpunten en voorgedragen oplossingen.

Versterking uitvoering
De intrekking van het Nederlanderschap op grond van artikel 14 tweede lid Rijkswet op het Nederlanderschap is een ordemaatregel en geen bijkomende straf. Uit de Rijkswet op het Nederlanderschap volgt dat het Nederlanderschap kan worden ingetrokken indien sprake is van misdrijven die zich richten tegen de essentiële belangen van het Koninkrijk. De onherroepelijk veroordeelde persoon heeft met zijn of haar gedrag de band met het Koninkrijk «opgezegd» en heeft

[1] Sinds de inwerkingtreding op 1 oktober 2010 bepaalt artikel 14 tweede lid Rijkswet op het Nederlanderschap dat de Minister van Justitie en Veiligheid het Nederlanderschap kan intrekken op grond van misdrijven die zich richten tegen de essentiële belangen van het Koninkrijk, waaronder terroristische misdrijven. Sinds 1 maart 2017 geeft artikel 14 vierde lid Rijkswet op het Nederlanderschap de Minister van Justitie en Veiligheid de bevoegdheid het Nederlanderschap in te trekken van uitreizigers die zich vrijwillig hebben aangesloten bij een terroristische organisatie die een bedreiging vormt voor de nationale veiligheid. Deze bevoegdheid is toebedeeld aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

daarmee het risico van het verlies van diens Nederlandse nationaliteit op de koop toegenomen. Ook al heeft een persoon na intrekking van het Nederlanderschap en het opleggen van het inreisverbod de plicht te vertrekken, blijkt dit niet altijd mogelijk. Naar aanleiding van uw eerdere brief uit 2018, waarin u zorgen heeft geuit over de werking van deze maatregelen in de praktijk, is op verzoek van de toenmalige Minister en Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid in juni 2020 onderzoek gedaan door ABDTopConsult, waar u ook naar verwijst in uw brief. Dit onderzoek richtte zich op de werking en effecten van het intrekken van het Nederlanderschap op grond van artikel 14, tweede lid, aanhef en onder b, Rijkswet op het Nederlanderschap. Mede als reactie op de uitkomsten van dit onderzoek is door onze voorgangers in de brief van 25 juni 2020 het probleem onderkend dat het zicht en handelingsperspectief op de betrokkenen verminderen wanneer het Nederlanderschap is ingetrokken, maar betrokkenen nog niet uit Nederland zijn vertrokken.[2]

In navolg van de aanbevelingen van het onderzoek is de afgelopen twee jaar met ketenpartners, waaronder vertegenwoordigers van uw gemeenten, maar ook de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V), Nationale Politie, Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND), Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en Reclassering Nederland (RN), bezien of de bestaande aanpak en samenwerkingsstructuren volstaan en waar versterkingen kunnen worden toegepast. Hiertoe is een stappenplan ontwikkeld, waar momenteel uitvoering aan wordt gegeven.

Daarnaast heeft tijdens de behandeling van de verlenging van artikel 14.4 Rijkswet op het Nederlanderschap in de Tweede Kamer (eind 2021) de toenmalige Minister van Justitie en Veiligheid toegezegd dat het gebruik van het artikel 14 vierde lid Rijkswet op het Nederlanderschap na 2,5 jaar geëvalueerd zal worden, conform motie Koekkoek.

Uitvoeringsknelpunten
De knelpunten die u onder de aandacht brengt herkennen wij en zijn ook in bovengenoemd stappenplan geïdentificeerd.

Ten aanzien van het eerste knelpunt dat u noemt, de onduidelijkheid die u ervaart bij de gevraagde input in het besluitvormingsproces omtrent artikel 14 tweede lid Rijkswet op het Nederlanderschap, kunnen we aangeven dat in de belangenafweging alle relevante omstandigheden van het geval meegewogen moeten worden in de afweging om het Nederlanderschap wel of niet in te trekken. Uit de Rijkswet op het Nederlanderschap volgt dat het Nederlanderschap kan worden ingetrokken indien sprake is van misdrijven die zich richten tegen de essentiële belangen van het Koninkrijk. De ruimte om af te zien van intrekking is, zoals ook blijkt uit de parlementaire geschiedenis, vrij beperkt. Door het ernstig schaden van de essentiële belangen van het Koninkrijk kan de band van deze onherroepelijk veroordeelde met Nederland niet langer bestaan. In iedere concrete zaak vindt een individuele afweging plaats waarbij alle relevante aspecten van de zaak worden betrokken. Die afweging zal echter al snel ten nadele van de betrokken persoon uitvallen: met de onherroepelijke veroordeling is het immers een gegeven dat de essentiële belangen van het Koninkrijk ernstig zijn geschaad.
De discretionaire bevoegdheid van de bewindspersoon kan worden aangewend indien naar het oordeel van de bewindspersoon sprake is van zodanige bijzondere

[2] Kamerstukken II, 2019/2020, 29 754, nr. 554.

omstandigheden dat intrekking onaanvaardbaar zou zijn. De discretionaire ruimte is nader ingevuld door artikel 68a van het Besluit verkrijging en verlies Nederlanderschap (BVVN). Het BVVN bepaalt dat de minister bij zijn besluit tot intrekking van het Nederlanderschap onder meer rekening houdt met de gevolgen van het verlies van Unieburgerschap, indien dit ten gevolge van de intrekking van het Nederlanderschap optreedt. Daarnaast schrijft artikel 68a BVVN voor dat rekening wordt gehouden met zeer bijzondere persoonlijke omstandigheden van de betrokkene, voor zover deze relevant zijn voor het besluit tot intrekking van het Nederlanderschap. Echter, er kan ook sprake zijn van een ander samenstel van feiten en omstandigheden dat ertoe leidt dat een bewindspersoon kan oordelen dat hij gebruik moet maken van de discretionaire ruimte om niet in te trekken. Het is uiteindelijk aan de bewindspersoon om te bepalen of het geheel van alle relevante omstandigheden[3] betekent dat de discretionaire bevoegdheid gebruikt dient te worden. In het bovengenoemde stappenplan met verschillende ketenpartners, waaronder de gemeenten, is door de IND toegelicht hoe de afweging m.b.t. het intrekken van het Nederlanderschap tot stand komt. Echter, we willen er nogmaals op wijzen dat het een case-by-case benadering blijft.

Met betrekking tot het tweede door u geformuleerde knelpunt, de beperkte mogelijkheid tot inschatting van veiligheidsrisico's, wordt versterking gezocht in de ketensamenwerking om het zicht te verbeteren. Onderdeel van het bovenstaand benoemde stappenplan is het opstellen van een multidisciplinaire ketenprocesbeschrijving waarin mogelijkheden ter verbetering van het zicht verder worden uitgezocht. De informatie zoals die tot op heden door gemeenten hiervoor is aangeleverd vinden we waardevol en nemen we terdege in overweging, zowel in het besluit tot (niet-)intrekking van het Nederlanderschap als bij het treffen van bepaalde procedurele aanpassingen.

Met betrekking tot uw verzoek tot bevestiging van onze verantwoordelijkheid over de doelgroep, het derde knelpunt, willen we graag benoemen dat in de kabinetsreactie op het onderzoek van ABDTopconsult is aangegeven dat onze voorgangers de problemen van de vermindering van het zicht en handelingsperspectief hebben erkend.[4] Diverse partijen die onder onze verantwoordelijkheden vallen hebben een rol bij het vertrek, bij het inschatten van risico's, en waar mogelijk bij het mitigeren, van deze dreiging. Op dit moment is een pilot in voorbereiding om te bezien wat de mogelijkheden zijn om, zoals als u voorstelt, tot een multidisciplinair casusoverleg voor deze specifieke doelgroep te komen.
Vanwege uw inzicht in o.a. het beeld van de sociale kring van de betrokkenen is uw bijdrage in deze pilot, en in de ketenaanpak als geheel, van groot belang.

---

[3] De belangenafweging moet dus alle relevante omstandigheden van het geval omvatten. De parlementaire geschiedenis noemt enkele omstandigheden die in ieder geval van belang zijn. Genoemd zijn: de persoon van de veroordeelde, de vraag of betrokkene een blijvend gevaar is voor de veiligheid van het Koninkrijk en het gepleegde misdrijf, het eventuele bestaan van zeer schrijnende individuele omstandigheden, de bijzondere afhankelijkheid van een gezinslid, de leeftijd van een betrokkene en prangende humanitaire redenen.
Voorts is de strafmaat relevant, in het bijzonder de omstandigheid van een schuldigverklaring zonder strafoplegging of van een gevangenisstraf van zeer korte duur wegens verminderde toerekeningsvatbaarheid, moet worden betrokken.

[4] Kamerstukken II, 2019/2020, 29 754, nr. 554.

We waarderen de samenwerking naar een effectief vertrek van terrorismeveroordeelden zonder rechtmatig verblijf alsmede het houden van toezicht zolang dit vertrek nog niet gerealiseerd is. We bespreken dit graag nader in een bestuurlijk overleg.

Datum
5 september 2022

Ons kenmerk
4185392

Hoogachtend,

De Minister van Justitie en Veiligheid,

D. Yeşilgöz-Zegerius

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

E. van der Burg